

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Ensalmus

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

ur ad debi-
to, ad qua
fundus est hy-
pothecatus

conscientia solvere auct. l. si convenit. §. fundus. ff. de pignor. & aliorum iurium; quia vixitum res transit cum suo onere. At Valerius verb. debitum diff. 11. docet, quod si venditor, qui est debitor principalis, est impotens ad solvendum, exequatur etiam emptor, qui est debitor accessorius, & nihil ad ipsum pervenit de debitis: nam venditor in eum non transmittit actionem personalem, ex qua oritur obligatio fori interni, sed tantum actionem realem passivè: propter quam obligari potest per iudicem ad solvendum. Sed an hæc sententia sit probabilis, & an loquatur de censibus decursis, alii videant. part. 2. tractat. 16. resolut. 40. Et si in fundo emptor invenit Thefaurum, debet inter se dividere emptor, & venditor, de aliis casibus curiosis. Vide part. 9. tractat. 8. resolutione 10. per totam.

Licet reli-
quias ab in-
fidelibus re-
dimere.

15. Licitum est reliquias ab infidelibus emere, cum non dicitur emptio, sed redemptio vexationis, quam infideles exerceant retinendo reliquias. Diana part. 10. tract. 1. resolut. 18. §. Nota etiam.

De Thesau-
ro latente in a-
gro empto
quid sentien-
dum.

Potest quis sciens latere Thesaurum in fundo, licet pretio currenti emere fundum à Domino ignaro Thesauri. Ita D. Thom. & alii quamplurimi contra Hurtado, & alios, quia pretium iustum rei sumitur præcisè ex communi æstimatione hominum, non ex majori utilitate rei. Verùm etsi hæc opinio sit vera, non ineptè quidam existimant Thesaurum intra venditorem & emptorem æqualiter dividendum. p. 9. tract. 7. resolut. 15.

EMPHYTEUTA.

Non tenetur
ad restitutio-
nem cessante
solutione Ca-
nonis.
Non potest
consanguinei
dari.

1. Emphyteuta cessans à solutione Canonis non tenetur restituere, nec post triennium, si Dominus agat de privatione Emphyteutis. Fachinæus part. 8. tract. 7. resolut. 9.

2. Prælatus rem Emphyteuticam reversam ad Ecclesiam, non potest consanguineis in Emphyteusi dare, text. Novel. 120 cap. 5. §. Oeconomis, alii affirmant, ibid. resolut. 24.

3. Si à Prælato conceditur Emphyteutis ultra legitimam metam solitam, taxatam ob largiorem concessionem, non omnino corrumpere volunt, Baldus, & alii, tamen ultra metam taxatam nihil habet roboris, sed non tollitur nisi excessus Novell. part. 8. tract. 7. resolut. 30.

Corruptis ul-
tra metam
taxatum.

4. Emphyteuta per 30 vel 40. annos non solvens pensionem, rem Emphyteuticam, non facere præscriptionem speculator; affirmant aliqui transactio quadragenario facere præscriptionem. Corn. part. 8. tract. 7. resolut. 36.

Pet 30. vel
40. annorum
spatium non
facit præscri-
ptionem, se-
cus transactis.

5. Scriptura in contractu Emphyteutico de re Civili, non est de iustitia, sed solum de re Ecclesiastica. ib. resolut. 25.

Non est ne-
cessaria scri-
ptura de re
civili.

6. Si iuramentum emphyteuticæ ac-ceptum à proprietario obligat eum ad solvendam pœnam juratam incurtam, secus si non est acceptatum iuramentum. Amicus part. 10. tract. 16. resolut. 56.

Obligat su-
ramentum
acceptatum.

7. Non datur purgatio moræ de emphyteuta laico, seu Civili, secus de Ecclesiastico, qui si per duos annos nonolverit pensionem constitutam amittit rem, nisi celeri satisfactione moram purgavit, si fuerit secularis, & per tres annos non solverit, quarum faceret celerem satisfactionem non conceditur moræ purgatio secundum jus commune, utraque DD. classis part. 10. tract. 16. resolut. 57. quoad fructus non tenetur post triennium elapsum restituere. Fachin. quod tenetur dicit Speculator, & alii; utraque est probabilis. ibid. §. quod est contra. Quod apprehensionem possessionis rei emphyteuticæ post incurtam caducitatem auctoritate propria, si scandalum exinde non est evaturum, potest apprehendere Dominus rei. ibidem. §. Quod ego.

Laico non da-
tur purgatio
mora.

Potest acci-
pere posses-
sionem post
incurtam ca-
ducitatem.

8. Vendita parte rei emphyteuticæ inciditur pars totius pensionis. Amic. & alii, p. 10. tract. 16. resolut. 59.

Vendita pars
inciditur
pensio.

ENSALMVS.

1. ENSALMUS, seu incantatio, dicitur structura verborum metro vel soluta oratione composita ad effectus miros, & supernaturales edendos. Cogni-

Quid sit en-
salmus.

† Cognitio enfalorum, & enfalmatorum pertinet ad Inquisitores. Vide verb. *Inquisitorum*, num. 73.

Et an in dubio, cuius virtute operetur, adhiberi possit

2. De enfalmo docet Sanchez, *summ. t. 1. lib. 2. cap. 40. n. 44.* quod si dubium sit, an operetur virtute divina, vel diabolica, nisi maxima enfalmatoris sanctitas, vel alia urgentissima ratio suadeat, à Deo provenire, censendum potius superstitiosum, & à dæmone quam à Deo, etiam si verba in eo contenta sint facta: quia quotiescumque res adhibita nō potest effectum naturaliter producere, est superstitio, & pertinet ad tacitum pactum cum dæmone. Secus verò, si dubium sit, an aliquis effectus pendeat à causa naturali, eo quia vires naturæ videatur excedere. Nam cum multæ agentium naturalium vires nos lateant, non est, cur ad malos Angelos facile confugiamus. Sed Moura *opuscul. 1. de enfal. & incant. sect. 2. cap. 16. 17. & 18.* in hac re tria docet. Primum non licere uti enfalmo, de quo intellectus prudenter dubitat, an operetur virtute divina, naturali, vel diabolica. Secundum, nec id licere, in gravi necessitate. Tertium, nec juvare profectionem, si dæmonum non subest. Sed circa hoc tertium Lessius *lib. 2. c. 44. dub. 6. n. 46.* contrarium sent. *part. 4. tr. 3. resol. 43.*

Enfalmus contra pestem qui incipit (Cruce Christi) est superstitiosus.

3. Nota hic cum Moura, *ubi supra c. 13. num. 25.* suspectum esse illum enfalmum, quem ut præsentissimum contra pestem, tradidisse dicunt magnæ sanctitatis Gregorij Archiepiscopi, unum ex Patribus Concilii Tridentini DD. Cardinalibus Concilii Præsidentibus anno 1546. incipientem, *Cruce Christi salva me*, &c. Eūque tamquam superstitiosum damnat Marchinus *de peste in problem. problemat. 33. fol. 44.* traditque sic declarasse Sacre Congregationem. Nam illa littera marginalis cur ponitur, cum quidquid illa innuit, exprimit versus illi respondens? Deinde, cur exarandus in membrana? Cur ad brachium appendi debet potius, quam ad collum? Cur recitari debet sine Missa, & non alias? Vide citatum Marchinum, *part. 4. tract. 3. resol. 62.*

E P I S C O P V S.

Vide verb. *Iudex Ecclesiasticus.*

1. EPISCOPUS est superior Cardinali, quoad ordinem, non tamen quoad dignitatem, ut diximus verb. *Cardinalatus n. 1.*

Episcopus Cardinali superior in ordine.

2. Quamvis à multis recentioribus, quos citat Sanchez *de matrim. tom. 1. lib. 1. disp. 61. num. 3.* asseratur, Episcopum posse in sua Ecclesia, vel propria Diocesi, quidquid Pontifex in universali Ecclesia, ubi aliquid nō sit à Pontifice reservatum: tamen non videtur ita absolute admittenda hæc opinio: nam ut rectè observat P. Amicus *tom. 5. de iustit. disp. 4. num. 56.* & alii, & patet experientia, multa sunt, in quibus Episcopi non possunt ex vi ordinariæ potestatis dispensare, etiam si eorum dispensatio expressè eis prohibita non sit. Et idè communis, & recepta sententia est Episcopos non posse ex vi suæ potestatis ordinariæ, utpotè inferior dispensare in rebus Pontificiis, nisi expressè vel tacite hoc eis fuerit concessum. In quibus verò casibus possit inferior vi suæ ordinariæ potestatis dispensare in lege superioris, optimè declarat Cajetan. *t. 2. quest. 97. artic. 4.* Nam primò dispensare potest circa ea, quorum dispensationem, vel jus, vel consuetudo recepta illi concedit. Secundò dispensare potest circa levia. Tertio circa ea, quæ frequenter occurrere solent; cuiusmodi sunt dispensatio in jejuniis, in festis celebrandis, & similibus. Quarto circa ea, quæ ita propria sunt, unius Communitatis, ut nullo modo convenient alii, nisi inquit Cajetanus, casus ad eò notabilis sit, ut meritò sit superior consulendus, *part. 7. tr. 10. resol. 36.*

Non potest in sua Diocesi, quod Pontifex in universo orbe.

Licet aliquando dispenset in aliquibus legibus Pontificiis.

3. Episcopus esse debet annorū triginta, *cap. cum in cunctis, de elect.* Et quamvis glossa *verb. compleverim, in c. unic. de c. qualit. in 6.* docuerit sufficere ingressum in annū trigesimum, id tamē hodie non est admittendū ex constit. Greg. XIV. *publicata die 15. Maii 1591. ibi,*

Debet esse annorū triginta completorum.